

ประวัติความเป็นมาและการตั้งถิ่นฐานของกะเหรี่ยงในประเทศไทย

ประวัติความเป็นมา

ความเป็นมาของชาวเขาในประเทศไทย นักมานุษยวิทยาบางกลุ่มเชื่อว่า ชาวเขาได้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมานาน ก่อนที่คนไทยจะรวบรวมกันตั้งเป็นประเทศ แต่เมื่อชนชาติไทยหลังไหลเข้ามามากในดินแดนสุวรรณภูมิ กลุ่มชนเหล่านี้ได้ถูกกลืนชาติไปบ้าง ถูกบีบบังคับให้อพยพเข้าป่าและไปอยู่บนภูเขาบ้าง จากเอกสารของคณะกรรมการชาวเขา แสดงว่า ประเทศไทยมีชาวเขาคั้งหมู่บ้านกระจัดกระจายตามจังหวัดต่าง ๆ ประมาณ 22 จังหวัด แต่ส่วนใหญ่อยู่กันเป็นแนวในพื้นที่ป่าดง ห่างไกลคมนาคมในจังหวัดทางภาคเหนือ และจังหวัดที่มีชาวเขาอยู่มาก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ น่าน เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

กะเหรี่ยง¹⁸ เป็นนามที่เรียกกันในภาคกลางของไทย พม่าเรียกว่า กะฮั่น คนไทยในจังหวัดภาคเหนือเรียกว่า ฮ่าง และบางที่เรียกว่า กะหร่าง ในจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ แต่ชาวยุโรป อเมริกัน เรียกว่า Karen นักประวัติศาสตร์บางท่านสันนิษฐานว่า เดิมอยู่ในดินแดนตะวันออกของทิเบต แล้วเข้ามาตั้งอาณานิคมอยู่ในประเทศจีนเมื่อ 733 ปีก่อนพุทธกาล (หรือประมาณ 3261 ปีล่วงมาแล้ว-ผู้ศึกษา) ชาวจีนเรียกว่า ชนชาติโจว ภายหลังถูกกษัตริย์จีน ในราชวงศ์จิ้น รุกรานเมื่อ พ.ศ. 207 พากันแตกพ่ายลงมาอยู่ตามแม่น้ำอย่างซี เกิดปะทะกับชนชาติไทย จึงถอยร่นลงมาอยู่ตามลำน้ำโขงกับแม่น้ำสาละวิน ในเขตประเทศพม่า เนื่องจากการอยู่ตามพื้นที่ราบมักถูกรบกวนเสมอ จึงพากันอพยพไปอยู่ตามป่าลึก และบนภูเขา เพราะเมื่อเกิดสงครามจะได้พากันหลบหนีไปได้สะดวก และเป็นการยากที่เจ้าของประเทศจะเข้าไปเก็บภาษีอากร เกณฑ์ผู้คน เสบียงอาหาร หรือ

¹⁸ กองส่งเคราะห์ชาวเขา, " กะเหรี่ยง " (กรุงเทพมหานคร : กองส่งเคราะห์ชาวเขา, 2513) หน้า 1-2 (อักสำเนา)

เข้าไปทำการปกครอง เพราะภูมิประเทศ ถิ่นที่อยู่ล้อมรอบไปด้วยป่าทึบ และภูเขาสูง มีอันตรายจากไข้ป่าและสัตว์ป่า กะเหรี่ยงเคลื่อนย้ายลงมาอยู่ตอนใต้ ก่อนชนชาติไทย แต่หลังพวกตระกูล มอญ-เขมร กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตสหภาพพม่ามากกว่าอยู่ในประเทศไทย และมีรัฐของตนเองต่างหากถึง 2 รัฐ คือ รัฐกะยา ซึ่งเป็นดินแดนของกะเหรี่ยงแดง และรัฐก้อตูเล อันเป็นดินที่อยู่ของกะเหรี่ยงขาว นอกจากนี้ ยังกระจัดกระจายอยู่ตามป่า ตามเนินเขาในรัฐฉาน (รัฐไทยใหญ่) กับตอนกลางและตอนใต้ของรัฐใหญ่ ๆ ของพม่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชาวไทยเราจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่เป็นจำนวนเล็กน้อย กะเหรี่ยงเพิ่งอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยเป็นจำนวนมากในสมัยเมื่อพระเจ้าอลองพญา (อองเจอะ) ทำสงครามกับพวกมอญ พวกมอญพ่ายแพ้ถูกกองทัพพม่าไล่ติดตามฆ่าฟัน ในเวลานั้น พวกกะเหรี่ยงเป็นมิตรกับพวกมอญ ใ้ให้ที่พักอาศัยหลบภัยแก่พวกมอญ เมื่อพวกพม่ายกกองทัพติดตามมา พวกกะเหรี่ยงเกรงภัย จึงพากันอพยพหลบหนี เข้ามาสู่เขตไทย และ กะเหรี่ยงเข้ามาอีกครั้งหนึ่ง เมื่ออังกฤษ ยึดพม่าเหนือใต้ ใน พ.ศ. 2428 จ้อละห่อ หัวหน้าชาวกะเหรี่ยงไม่ยอมอ่อนน้อมต่ออังกฤษ ครั้นอังกฤษส่งกองทัพใหญ่มาปราบปราม พวกกะเหรี่ยงจึงพากันเข้ามาอยู่ในไทย

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมี 4 สาขา คือ 1. ไป (P'wo) 2. สะกอ (S'kaw, S'gaw) หรือ ปู้ก๊นยอ 3. กะยา หรือ คาเรนนี่ หรือ บเว (Kayah, Karenni, B'ghwe) 4. ทองสุ (Taungthu) ¹⁹

กะเหรี่ยงเป็นชาวเขาที่มีการกระจายตัวมากที่สุดในประเทศไทย "รวมทั้งสิ้นถึง 15 จังหวัดโดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อย คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก ลำพูน กาญจนบุรี แพร่ เชียงราย ลำปาง ราชบุรี เพชรบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร ประจวบคีรีขันธ์ และ สุโขทัย" ²⁰

¹⁹ จันทบูรณ์ สุทธิ, " ไร่เลื่อนลอยชาวเขา, " หน้า 63

²⁰ กรมประชาสงเคราะห์, " กะเหรี่ยง(สะกอ). " นิตยสารการ

ลักษณะกายภาพของกะเหรี่ยง

ในหนังสือ ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง²¹ ของคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ กล่าวไว้ว่า กะเหรี่ยงโดยทั่วไปมีความสูงปานกลาง ผู้หญิงมีรูปร่างเล็กกว่าชาย ชาวกะเหรี่ยงที่อยู่บนเขาต้องทำงานหนักและยังต้องผจญกับไขมาเลเรีย ทำให้เขามีรูปร่างเล็กแกรนกว่าพวกที่อยู่พื้นที่ราบ ผู้หญิงสมบูรณ์กว่าชาย พันมีรอยคราบน้ำมากเพราะกินหมากเป็นประจำ กะเหรี่ยงมีสีผิวแตกต่างกัน ตั้งแต่สีเหลืองไปจนถึงสีน้ำตาลคล้ำ หน้าแบน มีโหนกแก้ม ตาหยีเล็กน้อย จมูกแบนกว้างไม่มีสัน ริมฝีปากเหยียดตรงและเส้นคอนข้างหยาบ บางคนอาจมีผมหยักเป็นคลื่น แต่ไม่เป็นคลื่นม กะเหรี่ยงส่วนมากไม่นิยมไว้เครา

การแต่งกาย

กะเหรี่ยงสะกอ ผู้ชายสวมกางเกงแบบจีน สีดำ หรือขาว กับเสื้อแดงยกคอก หู้เป็นตอน ๆ แขนสั้น บางคนสวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแล้วทับด้วยเสื้อชุดแดง ผู้ชายบางคนอาจสวมชุดดำ แต่เขาก็จะต้องมีชุดแดงกันไว้ทุกคน บางคนโพกผ้าสีที่ศีรษะ สีใดก็ได้เว้นสีดำ แต่บางคนตัดผมสั้นแบบผู้ชายไทยทั่วไป ผู้หญิงสาวที่ยังไม่ได้แต่งงาน จะสวมกระโปรงยาว จนถึงข้อเท้าสีขาว บางคนทอเป็นเส้นสีแดงเล็ก ๆ รอบสะโพกและช่วงกลาง ๆ ของขา เสื้อแบบนี้ทอใช้กันเอง เย็บเอง เป็นรูปคล้ายถุงกระสอบ แขนสั้น ตรงคอผ้าเป็นรูปสามเหลี่ยม รวบผมมวยไว้ข้างหลังและพันไว้ด้วยเส้นด้ายดกสีแดง หรือโพกผ้าสีขาว ใส่ต่างหูเป็นรูปกลมและห้อยปุยเส้นฝ้ายย้อมสีเป็นพู่ลงมา รอบคอพันด้วยเส้นด้าย หรือเส้นสร้อยลูกเคือ ลูกปัด หลายรอบ เด็กหญิงแต่งเช่นเดียวกับหญิงสาว ส่วนหญิงที่มีสามีแล้ว สวมเสื้อสีดำหรือสีแดง สั้นลงมาแค่ไหล่ เสื้อคอกลางเย็บด้วยเส้นด้ายกับลูกเคือยหินสีขาว เป็นรูปตารางหมากรุก หรือเป็นจุด ๆ ผ่าถุงเป็นผ้าลายขวาง สีแดงสลับกับสีอื่น ๆ

กะเหรี่ยงโป เครื่องแต่งกายต่างจากพวกสะกอเล็กน้อย คือ กระโปรงสีขาว

²¹ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (กรุงเทพมหานคร : กรมแผนที่ทหาร, 2519) หน้า 12 - 14

ของหญิงสาวที่ยังไม่แต่งงาน มีแถบผ้าสีแดงกว้างประมาณ 1 คืบปิดคาครอบลำตัวคอนหน้า
อก และชายผ้าข้างล่างปักลวดลายสีแดง บางคนกว้างเกือบ 1 ฟุต หักที่อยู่ตามป่าลึก
เกล้าหมมวยเป็นพุ่มกลม ผ้าบานและขมวดजूไว้ มีผ้าแถบสีขาวหรือสีชมพูปิดหมตอนเหนือ
หน้าผากโดยรอบ แต่มองเห็นทรงหมข้างบนถนัด ไค้แขนเสื้อซึ่งสั้นมีห้าคำเป็นปลอก ยาวถึง
ข้อมือ มีหวายกลม ๆ คาคเป็นตอน ๆ นอกจากนี้ยังมีปลอกโลหะซ้อนกันจากข้อมือถึงข้อศอก
หลายชั้น นอกจากจะคล้องคอหลายรอบด้วยลูกปัด ลูกเคียวหินแล้ว ยังใช้สาคำแดงร้อย
เป็นพวงใส่ที่ข้อมือ และข้อเท้าพันด้วยลูกกระพรวนหรือ กระดิ่งเล็ก ๆ หญิงที่มีสามีแล้ว
ใส่เสื้อทรงกระสอบตัวสั้นแต่เอวเช่นเดียวกับพวกสะกอ แต่ตัวเสื้อตอนบนมีพื้นสีดำ ไค้อกลง
มาเป็นสีแดง เข็มลวดลาย ติดลูกปัด หรือลูกเคียวหิน หรือหลอดค้ายสีขาว ไขว้กันเป็นตาราง
หรือลายตั้ง และผ้าถุงสีแดงมีลายขาว ส่วนผู้ชายตามปกติใส่เสื้อสีดำ มีงานพิธีใส่สีแดงมี
ลายเส้นสีขาว บางคนอาจใส่เสื้อสีขาวมีลายสีแดงเล็ก ๆ ยาวลงไปขนาดครึ่งขา สวม
กางเกงสีดำแบบกางเกงจีน

กะเหรี่ยงบเว ชาวเหนือและชาวไทยใหญ่ เรียกว่า ยางแดง พวกนี้ชอบใส่
ชุดสีแดงมากกว่าชุดสีอื่น ๆ พวกผู้หญิง หึงแต่งงานแล้วและยังไม่ได้แต่งงาน สวมชุดสีดำ
และสีแดง มีผ้าพันรอบเอวและห้อยชายยาวลงมาด้านหน้าเป็น 2 แฉก มีผ้าผืนใหญ่คลุม
ไหล่ คลุมหม บางทีโพกผ้าสีแดง ผู้ชายใส่เสื้อสีดำ และสีแดง นิยมเสื้อ กางเกงลายแดง
สลัขขาว เป็นเส้นตรงลงมาจากบนถึงล่าง

กะเหรี่ยงตองสู้ พม่าเรียก กะเหรี่ยงขาว แต่พวกสะกอเรียกพวกตองสู้ว่า
กะเหรี่ยงดำ ผู้หญิงใส่ชุดดำหมด

ภาษา

ภาษากะเหรี่ยงเป็นแบบหนึ่งของภาษาจีนติด (Sinitic) และถึงแม้ว่า
กะเหรี่ยงจะได้มีการแบ่งย่อยออกไปถึง 4 สาขา คือ สะกอ ไป บเว และตองสู้ก็ตาม
แต่ภาษาเหล่านี้ บางภาษาได้มีการสอนและเรียนรู้อย่างมาก มีหนังสือจำนวนหนึ่งได้เคยพิมพ์
เป็นภาษาบเว แต่ภายหลังพิมพ์เป็นภาษากะเหรี่ยงสะกอ ซึ่งได้ถูกคัดแปลงให้เป็นภาษา

เขียนโดย คร. โจนาธาน เวค (Jonathan Wade) ในปี พ.ศ. 2375 โดยใช้ตัวอักษรพม่า เป็นหลักในการออกเสียง แต่การใช้ตัวอักษรหรือ สัญลักษณ์ของแต่ละคำนั้น แตกต่างออกไป ด้วยเหตุนี้กะเหรี่ยงจึงได้มีภาษาที่สมบูรณ์ใช้

ดร. โจนาธาน เวค ซึ่งเป็นมิชชันนารีอเมริกันแบปติสต์ ได้นำตัวอักษรพม่ามาประดิษฐ์เป็นตัวหนังสือของกะเหรี่ยงในพม่าชั้น เรียกว่า หลี-กวา ประกอบด้วยพยัญชนะ 25 ตัว สระ 9 ตัว (9 คู่เสียงซึ่งเมื่อใส่รูปวรรณยุกต์แล้วจะกลายเป็นสระเสียงสั้น เสียงยาว 18 สระ) รูปวรรณยุกต์ 5 ตัว และตัวควบกล้ำ 5 ตัว และต่อมา ในปี พ.ศ. 2497 บาทหลวงโจเซฟ ซิกกินอด แห่งนิกายโรมันคาทอลิก ในประเทศไทย ได้นำอักษรโรมันมาใช้เป็นตัวหนังสือของกะเหรี่ยง เรียกว่าตัวโร-เหม การใช้ตัวหนังสือทั้งสองแบบนี้ มีใช้อยู่พอประมาณในกะเหรี่ยงทางภาคเหนือ ของประเทศไทย ²²

เศรษฐกิจ

กะเหรี่ยงมีอาชีพทางเกษตรกรรม กะเหรี่ยงปลูกข้าวในไร่และนาดำ ไร่ข้าวบนภูเขาเป็นไร่หมุนเวียนซึ่งทำ 1 ปีแล้วเว้นไป ปล่อยให้ป่าฟื้นตัว จะหมุนเวียนมาทำที่เดิมอีก 5 - 7 ปีต่อมา การทำไร่ชาวนั้น เป็นการทำแบบโค่นและเผา และทำเฉพาะในฤดูฝนเท่านั้น ในไร่ชาวนอกจากปลูกข้าวแล้วยังปลูกพืชสวนครัวต่าง ๆ เช่น พริก ผักภาคมัน ข้าวโพด พริกไทย ข้าวฟ่าง งา พัก หักทอง ถั่วต่าง ๆ เผือก แดง ฯลฯ รวมทั้งการปลูกฝ้ายสำหรับนำมาทอผ้าด้วย นาคำของกะเหรี่ยง เป็นนาขั้นบันได ซึ่งอาศัยการชลประทานในรูปของการท่น้ำมาจากลำธารบนภูเขาซึ่งอยู่สูงกว่าพื้นที่นาคำนั้น และในนาดำจะปลูกข้าวแต่เพียงอย่างเดียว กะเหรี่ยงบนพื้นราบทำการค้าขายมาก และมีอันจะกินกว่าคนที่อยู่บนภูเขา กะเหรี่ยงบนพื้นราบบางคนได้ออกรับจ้างทำนาให้คนไทยด้วย กะเหรี่ยงเลี้ยงหมู เป็ด ไก่ วัว และ ควาย มีความชำนาญในการทอผ้าและย้อมผ้า เชี่ยวชาญในการล่าสัตว์ การหาเลี้ยงชีพอีกอย่างหนึ่งของชาวกะเหรี่ยง ก็คือ เลี้ยงช้างไว้รับจ้างทำงาน ซึ่งทำกันมากเป็นพิเศษในเขตจังหวัดตาก ชาวกะเหรี่ยงที่มีช้างถือกันว่าเป็นพวกมีฐานะดี พวกกะเหรี่ยงที่รับจ้างทำงานในเมืองแรกก็มีบาง

²² กรมประชาสัมพันธ์, " กะเหรี่ยง(สะกอ)... ", หน้า 55

ประชากร

ประชากรชาวเขา มีประมาณระหว่าง 300,000 - 500,000 คนซึ่งขณะนี้ทางกรมประชาสงเคราะห์กำลังรีบเร่ง ดำเนินการสำรวจประชากรชาวเขาอย่างแน่นอน แต่ก็ยังมีอุปสรรค เนื่องจากชาวเขาอพยพเคลื่อนย้าย ทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่เสมอ " เท่าที่สำรวจจำนวนประชากรชาวเขาเมื่อปี 2524 ปรากฏว่า มีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงถึง 1,700 หมู่บ้าน จำนวน 199,251 คน " 23

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง เป็นชาวเขาที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย และมีมากที่สุด ในจังหวัดเชียงใหม่ " มีถึง 670 หมู่บ้าน ประชากร 77,430 คน " 24

ความเป็นมาของกะเหรี่ยงกาญจนบุรี

ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีกะเหรี่ยงหลายพวกที่อพยพติดตามชาวมอญเข้ามาอยู่ในเมืองไทย หลังจากเมืองหงสาวดีถูกพม่าเข้ายึดครอง " เส้นทางที่ใช้ในการอพยพของชาวมอญนั้น ใช้ 3 ทางคือ 1. ทางเหนือ อพยพเข้ามาทางเมืองตาก หรือระแหง ทางคานแม่ละเมา 2. ทางใต้ อพยพเข้ามาทางเมืองกาญจนบุรี ทางคานเจดีย์ 3 องค์ ซึ่งเป็นเส้นทางที่ใช้กันมาก 3. เข้ามาทางเมืองอุทัยธานี " 25 หลังจากนั้นก็มีการอพยพเข้ามาอีกเป็นครั้งคราว กะเหรี่ยงส่วนมากอยู่ในประเทศพม่า แต่สำหรับในประเทศไทย จะพบได้ในทางทิศตะวันตกของประเทศ นับตั้งแต่เหนือสุด คือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก ลงมาจนถึงภาคกลาง บริเวณที่ติดต่อกับพรมแดนของพม่า คือในจังหวัด

23 เรื่องเดียวกัน, หน้า 27

24 เรื่องเดียวกัน, หน้า 52

25 สุภรณ์ โอเจริญ, " ชาวมอญในประเทศไทย : วิเคราะห์ฐานะและบทบาทในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลางถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น " (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 46

กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ จากเอกสารที่ศึกษาเรื่องราวชาวเขาเผ่า
กะเหรี่ยง²⁶ ของกองส่งเคราะห์ชาวเขา กล่าวไว้ว่า

กะเหรี่ยงในจังหวัดกาญจนบุรีอาศัยตั้งบ้านเรือนอยู่ตามต้นน้ำ ลำธารซึ่ง
เป็นสาขาของแม่น้ำแควน้อย แม่น้ำแควใหญ่ เดิมอยู่ที่บ้านเมกะวะ เขตเมืองมอละเมง
ประเทศพม่า ได้เข้ามาอยู่ในเขตไทยที่ห้วยช่องกะเลีย (ปัจจุบันส่วนใหญ่ เรียกว่า ห้วย
ช่องกาเลีย หรือ ช่องกะเลีย - ผู้ศึกษา) อำเภอสังขละบุรีเมื่อประมาณ 187 ปีมาแล้ว
(นับถึงปัจจุบันประมาณ 200 กว่าปี - ผู้ศึกษา) ต่อมาพวกกะเหรี่ยงบ้านเดียวกันในเขต
พม่าอพยพติดตามมาอยู่ด้วย และได้แยกย้ายกันไปตั้งบ้านเรือนตามที่ต่าง ๆ ตามต้นน้ำลำธาร
บ้านเรือนสร้างค้ำยไม้ไผ่ ส่วนมากไม่ค่อยแน่นหนา

แต่เดิมกะเหรี่ยงกาญจนบุรีไว้ผมยาว โปกหน้าผินแคบ ๆ บางคนทำเป็น
ยอดแหลม ค่อนมาทางศีรษะคานหน้า ชายโสดชอบโปกผ้าสีแดง หรือสีชมพู หากแต่งงานแล้ว
โปกผ้าสีดำ หรือ ขาว นุ่งกางเกง หรือผ้าผืนแบะหยักครึ่ง หญิงสาวที่ยังไม่ได้แต่งงาน
สวมกระโปรงทรงกระสอบสีขาว ยาวลงไปใต้เข่า อาจมีลายเป็นเส้นสีแดงตอนล่างเล็กน้อย
หญิงที่มีสามีแล้ว หรือ แต่งงานแล้วจะสวมเสื้อขาวพอดีเข่า หรือเหนือเข่า และสวมผ้านุ่ง
ลายเสือและผ้านุ่งเป็นเส้นขวางบ้าง ครึ่งบ้าง สลับกันดียิบ มีสีแดงมากกว่าสีขาว หรือสีดำ
สลับขาว นิยมใส่สร้อยลูกปัด และกำไลข้อมือหลายคู่

ส่วนมากนับถือผี มีบ้างที่นับถือพุทธศาสนา แต่ก็ไม่ยอมทิ้งการถือผี มีผี
หมู่บ้าน ผีป่า ผีหลวง เมื่อถึงกำหนดปีใหม่ มีการเซ่น หรือ เลี้ยงผี กะเหรี่ยงจะเสาะ
หาตัวอ่อนซึ่งเป็นสัตว์คล้ายตุ่น ชอบอยู่ตามรูดิน เมื่อหาได้แล้วฆ่าทำเป็นอาหาร แล้วนำไป
เซ่นผีตามต้นไม้ใหญ่พร้อมสุรา 1 ขวด เสร็จแล้วนำเอามากิน บุตรเขยจะกินอันตัวแรกไม่
ได้ ต้องหามากินต่างหาก

ชายหนุ่มหญิงสาว มีสิทธิเสรีในการเลือกคู่ครองของตน ช่างที่นอนของ
หญิงสาวมีร่องซึ่งเจาะไว้สำหรับผู้ชายไปวาง ถ้าหากหญิงสาวยินดีก็ชวนให้ขึ้นไปบนบ้าน
สนทนากันข้างเตาไฟ ถ้าหากหญิงสาวรักใคร่ ตกหลงใจด้วย ชายหนุ่มก็เข้าไปถึงที่นอนของ
หญิงสาวได้ แต่ต้องรีบกลับไปก่อนสว่าง ตอนเช้าหญิงสาวกะเหรี่ยงจะแจ้งให้ บิดามารดา

²⁶ กองส่งเคราะห์ชาวเขา, " กะเหรี่ยง ... " , หน้า 15-17

ของคนทราบ บางที ชายหนุ่มจะจัดผู้ใหญ่มาสู่ขอในวันนั้นแต่ถ้าเฉยอยู่ บิดา มารดาของหญิงสาวก็จะช่วยจัดการให้ชายหนุ่มจัดผู้ใหญ่มาสู่ขอ การแต่งงานนั้น ฝ่ายชายจัดข้าวตอก ดอกไม้ เส้นค้ายสำหรับผูกข้อมือ เงินเล็กน้อย น้ำ 1 ขัน เพื่อไปขอขมาต่อผีเรือนฝ่ายหญิง บางแห่งเอาไก่ต้มไปควย ส่วนเงินนั้น สมัยก่อนใช้เพียง 2 สลึง สำหรับหย่อนลงไปใต้น้ำ 1 สลึง ทิ้งลงพื้นดิน 1 สลึง ไม่ต้องมีเงินสินสอด ทองหมั้น เงินค่าน้ำนม ค่าข้าวปั้นแต่อย่างไร เพราะเมื่อแต่งงานแล้ว ฝ่ายชายต้องมาอยู่รับใช้หอตา เมื่อยาอย่างน้อย 1 ปี ในการแต่งงาน จะมีผู้ใหญ่ผูกข้อมือเรียกขวัญคู่บ่าวสาว และมีการอวยพร ชายกะเหรี่ยงส่วนมากใช้นามสกุลกรรยา การหย่าร้างมีน้อย พ่อแม่มีมหาตุครองใหม่ได้ยาก เนื่องจากผู้หญิงต่างกลัวว่า จะมีการหย่าร้างกันอีก สำหรับสามีภรรยาที่ต้องการหย่ากันจริง ๆ ก็ไปแจ้งแก่หัวหน้าหมู่บ้าน และ คนเฒ่า คนแก่ที่จัดการแต่งงานให้ เสียค่าธรรมเนียม 10 สลึง ถ้าหากมีบุตรด้วยกันก็แบ่งแยกกันไป หรือตามแต่จะตกลง

เมื่อมีคนตายเกิดขึ้น ไม่ค่อยนิยมเอาศพไว้บ้านนาน และยังมีความกลัวผีหรือวิญญาณผู้ตายด้วย เขาจะเอาศพไว้ไม่เกิน 18 ชั่วโมง เช่นตายตอนบ่ายวันนี้ พรุ่งนี้เช้าก็นำศพไปฝัง หรือตายเช้านี้ก็นำศพไปฝังตอนเย็น นอกจากผู้ตายมีฐานะดี บุตรหลาน แยกย้ายไปตั้งบ้านเรือนไกลมาก ก็จะนำศพเก็บไว้อย่างช้า 2 วัน ป่าช้าของกะเหรี่ยงมักอยู่ทางทิศตะวันตก เพราะทางถือว่า บรรพบุรุษดั้งเดิมของตนมาจากทิศตะวันตก

ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทย อาร์. ดี. เรนาร์ด²⁷ ศึกษาไว้ว่า สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ กะเหรี่ยงที่อยู่ในประเทศไทย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการปกครองของราชอาณาจักรไทย และมีส่วนน้อย คือ กะเหรี่ยงที่เมืองศรีสวัสดิ์ที่เคยเป็นไพร่ส่วยมาก่อนขอรับการปกครองของไทย รวมทั้งการเข้ารับราชการอยู่ในกองอาทมาต และส่งส่วยให้ อย่างไรก็ตามกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในฐานะนี้ สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในการทำสงครามกับพม่า พระองค์เคยได้ประโชน

²⁷ คุราชละเอียดยเพิ่มเติม, R.D. Renard, "The Karen in Thai History." Final Report Submitted to the National Research Council, 1977. แพลและเรียบเรียงโดย สมภพ ลาชโรจน์, "ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกะเหรี่ยง พ.ศ. 2393-2475, " ข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา 2 (เมษายน-มิถุนายน 2526):38-51.

จากพวกกะเหรี่ยงแห่งเมืองศรีสวัสดิ์ จากการที่คนเหล่านั้นได้เข้าไปในกองอาทมาต ทำหน้าที่สอดแนมฝ่ายตรงข้ามจากเมืองพม่า และการปฏิบัติเช่นนี้ ในพงศาวดารของพม่าได้กล่าวถึงว่า กะเหรี่ยงเหล่านั้นเป็นพวกสอดแนมให้แก่ทางฝ่ายไทยเมื่อครั้งยกกองทัพมารุกรานราชอาณาจักรไทย แล้วทำศึกกับไทยที่ท่าดินแดง (อยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรีในปัจจุบัน - ผู้ศึกษา) เมื่อ พ.ศ. 2330 แต่พงศาวดารของไทยไม่ได้กล่าวอะไรเลยสำหรับกะเหรี่ยงเหล่านั้น โดยกล่าวไว้แต่เพียงว่า พวกสอดแนมจากจังหวัดกาญจนบุรี ไทรโยค และศรีสวัสดิ์ ได้ช่วยเหลือ หรือสืบข่าวให้แก่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และในสมัยพระองค์ ได้มีชาวกะเหรี่ยงกลุ่มหนึ่งซึ่งตั้งรกรากอยู่ที่เมืองสังขละบุรี เขตติดต่อด้านเจดีย์ 3 องค์ เป็นพวกที่เคยติดต่อกับมอญมาก่อน ไม่เหมือนกับกะเหรี่ยงบางกลุ่มที่กลัวเกรงการติดต่อ ใกล้ชิดกับคนไทย ชาวกะเหรี่ยงกลุ่มนี้จึงได้ส่งตัวแทนเข้าไปติดต่อกับเจ้าเมืองกาญจนบุรี เพื่อที่จะขอเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาบริเวณเหล่านี้ เมื่อได้รับคำยินยอม ผู้นำชาวกะเหรี่ยงจึงได้เดินทางไปมาเพื่อติดต่อกับทางการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ที่เมืองกาญจนบุรี เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทย พ.ศ. 2365 มีชาวกะเหรี่ยงจำนวน 36 คน จากเมืองสังขละบุรี ซึ่งมีขุนสุวรรณเป็นผู้นำ พร้อมด้วยพวกมอญได้ทำการตามฆ่า ชับไล่ และทำการจับกุมพวกทหารหน่วยลาดตระเวนของพม่า สงครามระหว่างไทยกับพม่าลดลง และสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2369 ซึ่งเป็นปีที่พม่าแพ้สงครามกับอังกฤษเป็นครั้งแรก ชาวกะเหรี่ยงซึ่งเคยเป็นกองสอดแนมตามชายแดนก็หมดความหมายลงแต่ชาวกะเหรี่ยงกลับเข้าอยู่ร่วมกับสังคมไทย จากการที่พม่าแพ้สงครามอังกฤษในครั้งแรก อังกฤษได้เข้าครอบครองแคว้นตะนาวศรีและอาระกันของพม่า และในเวลาต่อมาพวกอังกฤษได้ทำการบีบบังคับไทยให้ทำการปักปันเขตแดน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยทำกันมาก่อน การปักเขตตามชายแดนไทยและพม่าจึงกระทำไปโดยไม่ถูกต้องนัก เมื่อกิติศัพท์ความแข็งแกร่งของกองทัพอังกฤษเลื่องลือมาถึงเมืองไทย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ตามบริเวณชายแดนด้านตะวันตก แล้วตั้งให้เมืองสังขละบุรีเป็นเมือง (แต่เดิมไม่ได้มีฐานะเป็นเมือง) โดยมีขุนสุวรรณเป็นเจ้าเมือง และพระราชทานนามว่า พระศรีสุวรรณคีรี (ภาวะโพ)

บรรดา บุตร หลาน เหลน ได้เป็นเจ้าเมืองสืบแทนต่อมาอีก 3 คน จนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444)

พระยาศรีสุวรรณคีรี (ทะเจียงไปรย) ผู้สืบตระกูลคนที่ 4 ได้รับแต่งตั้งเป็น
นายอำเภอ จนถึงพ.ศ. 2467 จึงลาออกจากราชการรับเบี้ยบำนาญ 28

นอกจากนั้น พระองค์ยังทรงพระราชทานตำแหน่งเช่นเดียวกันนี้ให้แก่เจ้าเมืองแมกลอง
ซึ่งปัจจุบันนี้คือเมืองอุ้มผาง พวกกะเหรี่ยงเหล่านี้จึงได้ส่งเครื่องราชบรรณาการต่อพระ
มหากษัตริย์ทุกๆ 3 ปีต่อครั้ง อันได้แก่ ผ้าผ้าย ตันไม้ทองและเงิน และผลผลิตต่าง ๆ จาก
ท้องถิ่นเช่นเดียวกับพวกละว้า มีกะเหรี่ยงบางคนเข้าร่วมอยู่กับกองส่วยทอง และ กอง
ส่วยตีบุก ได้ถวายทองคำและเงินต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทยทุก ๆ ปี สมัยของพระบาทสม
เด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์พร้อมด้วยพระอนุชา สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราช
านุภาพ ได้เป็นผู้ริเริ่มนำเอาระบบการปกครองแบบเทศาภิบาลเข้ามาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2435
เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะให้พลกนิกรของพระองค์ซึ่งอยู่ตามชนบทห่างไกล ได้มีส่วน
ร่วมตามสิทธิ และหน้าที่ตลอดจนความรับผิดชอบเท่าเทียมเสมอกัน อีกทั้ง มีพระราชประสงค์
ที่จะตัดทอน หรือเลิกระบบเก่า ๆ ทิ้งไป และดำรงไว้สิ่งซึ่งจะเป็นคุณประโยชน์ในการ
ปกครอง ตลอดจนความยุติธรรมแก่ชนในชาติ และประเทศชาติ พระองค์ปรารถนาที่จะให้
ชาวกะเหรี่ยงเข้ามามีส่วนร่วมและมีสิทธิเช่นเดียวกับคนไทยตามรูปแบบระบบการปกครองซึ่ง
ได้แก่ การเสียภาษีให้แก่รัฐคนละ 4 บาทในภาคเหนือ และ คนละ 6 บาทในภาคกลาง ทั้ง
มีหน้าที่ที่จะเข้ามารับใช้กองทัพไทย แต่ไม่ใช่เป็นลักษณะการถูกเกณฑ์หรือการบังคับตามระบบ
เจ้าขุนมูลนาย วัตถุประสงค์ของพระองค์ ได้บรรลุผลสำเร็จตามพระราชประสงค์ในจังหวัด
กาญจนบุรี ราชบุรี แต่ไม่ได้ผลนักในภาคเหนือ ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อทรงเริ่มดำเนินการ
พระองค์ได้ทรงนำไปปฏิบัติโดยตรงกับบรรดาผู้นำชาวกะเหรี่ยงที่อยู่ในท้องที่ต่าง ๆ กัน เช่น
พระสุวรรณคีรีแห่งสังขละบุรี พระแมกลอง แห่งเมืองอุ้มผาง และพระพิชัยชนะสงครามแห่ง
เมืองศรีสวัสดิ์ ซึ่งต่างก็เป็นนายอำเภอในแต่ละท้องถิ่นของตนเองนับเป็นเวลาหลายสิบปี จึง
มีแนวโน้มที่จะอยู่ภายใต้พระบารมีของพระองค์ ทั้งนี้เนื่องมาจากความจงรักภักดี และการ
เปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป จากชนบทรรมนิยมประเพณีเดิมไปสู่ความเจริญ
ในยุคใหม่ ทำให้นโยบายนี้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

อำเภอทองผาภูมิ

อำเภอทองผาภูมิ เดิมชื่อว่า " อำเภอสังขละบุรี " ตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี ร.ศ. 120 (พ.ศ. 2444) อยู่ห่างฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแควน้อย (แควไทรโยคที่บ้านท่าขนุน) ตำบลปรังภาสี (ปัจจุบันตำบลปรังภาสี คือ บ้านปรังภาสี หมู่ที่ 3 ตำบลท่าขนุน) ขณะนั้นอำเภอก็ยังอำเภอขึ้นอยู่ในการปกครอง 3 กิ่ง คือ

1. กิ่งอำเภอวังกะ ตั้งอยู่ตำบลหนองลู (ปัจจุบันอยู่ในอำเภอสังขละบุรี)
2. กิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลแม่แจลบ ริมแม่น้ำแควใหญ่ (แควศรีสวัสดิ์)
3. กิ่งอำเภอไทรโยค ตั้งอยู่ที่บ้านไทรโยค ตำบลไทรโยค

จนกระทั่ง ปีพ.ศ. 2472 ทางราชการได้พิจารณาเห็นว่า อำเภออยู่ห่างไกล ชายแดนระหว่างเขตประเทศไทย-พม่า (ทางด่านเจดีย์ 3 องค์) เกรงว่าการตรวจตราดูแลคนเข้าออกระหว่างชายแดนจะไม่สะดวกทั่วถึง ประกอบไปด้วย ในขณะนั้นได้มีโจรผู้ร้ายจากพม่าเข้ามาทำการปล้นสดมภ์ และรบกวนราษฎรไทย ที่ตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพอยู่ตามชายแดนให้ได้รับความเดือดร้อนอยู่เสมอ ๆ จึงได้ลดฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อ " กิ่งอำเภอสังขละบุรี " (อำเภอทองผาภูมิปัจจุบัน) แล้วยกฐานะกิ่งอำเภอวังกะ ขึ้นเป็นอำเภอชื่อ " อำเภอวังกะ " ซึ่งตั้งอยู่ชายแดนทางเข้านอกด่านเจดีย์ 3 องค์ สะดวกแก่การตรวจตราดูแลการเข้าออกของราษฎรระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า และเนื่องจากอำเภอวังกะซึ่งยกฐานะขึ้นใหม่ อยู่ห่างจากอำเภอศรีสวัสดิ์มาก การคมนาคมไม่สะดวก ต้องเดินทางผ่านป่า ภูเขาสูง และเส้นทางทุรกันดารมาก การติดต่อราชการเป็นไปด้วยความยากลำบาก และล่าช้า เพราะต้องเดินทางควยเท้าหรือช้าง กินเวลาหลายวัน ทางราชการจึงได้โอนกิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ ไปขึ้นกับอำเภอเมืองกาญจนบุรี ซึ่งได้เดินทาง โดยทางเรือไปตามลำน้ำแควใหญ่สะดวกกว่า และใช้เวลาน้อยกว่า ดังนั้น อำเภอวังกะ จึงมีกิ่งอำเภอในความปกครองอยู่ 2 กิ่ง คือ กิ่งอำเภอสังขละบุรี กับกิ่งอำเภอไทรโยค ต่อมา ในปี พ.ศ. 2480 กิ่งอำเภอไทรโยค ได้ย้ายจากที่เดิม บ้านไทรโยคไปตั้งที่บ้านวังโพธิ์ ตำบลลุ่มสุม (ที่ตั้งอำเภอไทรโยคในปัจจุบัน) ระยะทางการเดินทางติดต่อกับอำเภอเมือง

กาญจนบุรีไกลกว่า และสะดวกกว่า ทางราชการจึงได้โอนกิ่งอำเภอไทรโยคไปขึ้นกับ
อำเภอเมืองกาญจนบุรีอีกกิ่งอำเภอหนึ่ง

ในปี พ.ศ. 2482 ทางราชการได้เปลี่ยนชื่ออำเภอและกิ่งอำเภอใหม่ให้ถูกต้องตามหลักฐานเดิมทางประวัติศาสตร์ และสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือทองคำ ที่มีผู้พบในอำเภอนี้ คือ เปลี่ยนจากอำเภอวังกะ เป็นอำเภอสังขละบุรี และ เปลี่ยนจากกิ่งอำเภอสังขละบุรี เป็น กิ่งอำเภอทองผาภูมิ และในปีพ.ศ. 2484 ได้ลดฐานะ อำเภอสังขละบุรีลงเป็นกิ่งอำเภอสังขละบุรี และ ยกฐานะกิ่งอำเภอทองผาภูมิ ขึ้นเป็นอำเภอทองผาภูมิ เนื่องจาก การที่มีการเปิดทำเหมืองแร่พลูแกม และถ่านหินที่บริเวณชายแดนบ้านอีต่อง ตำบลปลีลือก การคมนาคมขนส่งต้องมาพักแรมที่บ้านท่าขนุน ทองผาภูมิก่อน จึงจะเดินทางต่อไป กิ่งอำเภอทองผาภูมิ จึงเจริญขึ้นกว่าอำเภอสังขละบุรี

ภูมิศาสตร์

อำเภอทองผาภูมิ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ 146 กิโลเมตร (ทางน้ำประมาณ 200 กิโลเมตร) มีเนื้อที่ประมาณ 3,655,171 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2 ล้าน 3 แสนไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ

ติดต่อกับ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อำเภอบ้านไร่
จังหวัดอุทัยธานี

ทิศใต้

ติดต่อกับอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันออก

ติดต่อกับอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันตก

ติดต่อกับสหภาพพม่า (อำเภอเข็ฝัว
อำเภอตองจุง จังหวัดทวาย)

อำเภอทองผาภูมิมีภูมิประเทศเป็นป่าเขาสูงเป็นส่วนใหญ่ มีที่ราบข้างตามริมน้ำแควน้อย และที่ราบระหว่างภูเขา ซึ่งราษฎรได้ใช้พื้นที่เหล่านี้เป็นที่อยู่อาศัย และประกอบอาชีพ พื้นที่ของอำเภอบางแห่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 330 เมตร ลำน้ำที่

สำคัญ คือ แม่น้ำแควน้อย ซึ่งเริ่มต้นจากแม่น้ำรันตี ของกาเลีย และปิดลี้ เกิดจากทิวเขา ตะนาวศรี ไหลมาบรรจบกันที่อำเภอสังขละบุรี ไหลผ่านเขตอำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค แล้วไปบรรจบกับแม่น้ำแควใหญ่ ที่หน้าเมืองกาญจนบุรี เป็นแม่น้ำแม่กลอง ฤดูกาลของอำเภอทองผาภูมิต่างจากที่อื่นคือ ฤดูร้อน ร้อนจัด ฤดูหนาว หนาวจัด และในฤดูฝน ฝนจะตกชุกมาก

ทรัพยากรธรรมชาติ

ในเขตอำเภอทองผาภูมิ มีแร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ อันค้ำหนักของจังหวัด แร่ธาตุต่าง ๆ ที่สำรวจแล้ว คือ วุลแฟรม ดีบุก พลวง ชะแล็ก และ ทองคำ ที่เปิดเหมืองทำการขุดขายแล้วคือ วุลแฟรม ดีบุก พลวง ตะกั่ว ส่วนทรัพยากรธรรมชาติรองลงมาได้แก่ ไม้ต่าง ๆ เช่น ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ตะเคียน ไม้เสลา ไม้ยาง ไม้อินทนิล ไม้ตะแบก ไม้ไผ่ ไม้ลาวก

การปกครอง

ประกอบด้วย 5 ตำบล 30 หมู่บ้าน คือ

1. ตำบลท่าขนุน	มี	8	หมู่บ้าน
2. ตำบลปลีลอก	มี	6	หมู่บ้าน
3. ตำบลหินตาด	มี	6	หมู่บ้าน
4. ตำบลลิ้นถิ่น	มี	5	หมู่บ้าน
5. ตำบลชะแล	มี	5	หมู่บ้าน

ประชากร

จำนวนประชากรที่มีสัญชาติไทยทั้งสิ้น 12,749 คน (พ.ศ.2527)

เป็นชาย 6,900 คน

เป็นหญิง 5,849 คน

จำนวนผู้พลัดถิ่น สัญชาติพม่าที่เข้าเมืองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ประมาณ 5,000 คน

หมู่บ้านเกริงกะเวีย

ประวัติหมู่บ้าน

ความเป็นมาของหมู่บ้านเกริงกะเวีย (เกริงกระเวีย) ไม่มีใครที่จะสามารถยืนยันได้ว่า มีความเป็นมาอย่างไร จากการสอบถามได้ทราบแต่เพียงว่าเมื่อก่อนหมู่บ้านไม่ได้ตั้งอยู่ที่นั่น แต่อยู่ไกลออกไปประมาณ 9 - 10 กิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ตั้งหน่วยป้องกันและรักษาป่า (ก.จ.4) ต่อมา ชาวบ้านเกิดล้มตายด้วยโรคระบาด ทำให้ชาวบ้านพากันย้ายมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ปัจจุบัน เหตุการณ์นี้ไม่สามารถจะประมาณได้ถูกต้องว่าเป็นเวลาเท่าใด แต่คงไม่ต่ำกว่า 70 - 80 ปีล่วงมาแล้ว เพราะแม่เข่า ผู้ที่เล่าให้ผู้ที่ศึกษาฟังนั้น ขณะนี้อายุประมาณ 77 ปี และเกิดที่เกริงกะเวีย นี้เอง

มีนิทานเกี่ยวกับหมู่บ้านว่า เมื่อก่อนนี้ตรงบริเวณที่เป็นบึงเกริงกะเวีย (บางคนบอกว่า เข็มชื่อ บึงกำมะเคียง) เคยเป็นเมืองที่ใหญ่โตมาก ชาวบ้านอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ภายหลังด้วยเหตุใดไม่ปรากฏ เกิดอาเภท ฟ้าผ่าเมือง น้ำท่วม บ้านเมืองถล่มทะเลสาบ ถูกน้ำพัดพาไป ที่ตรงนั้นจึงเป็นบึง ต่อมา มีคนมาจับปลาที่บึงนี้ ได้ปลาก้างปากแดง ๆ ก็นำกลับบ้าน ระหว่างทาง ได้ยินเสียงปลาร้องบอกว่า เขาเป็นชาวบ้าน ชาวเมืองที่น้ำท่วม ตายแล้วเกิดเป็นปลา เจ้าเมืองกลายเป็นจระเข้เผือก คนจับปลาดูว่าเป็นความจริงหรือ ปลาร้องว่า จริง ที่ปากแดงเพราะตอนตายยังกินหมากอยู่ คนจับปลาจึงนำไปปล่อยคืนในบึง จะอย่างไรก็ตามในบึงนี้มีปลาซึ่งชาวกะเหรี่ยง เรียกว่า ปลาก้าง ซึ่งมีปากสีแดง ๆ อยู่จริง แต่ปัจจุบันนี้หาไม่ค่อยพบ

บางคนว่า ที่นี้เดิมเป็นที่อยู่ของชาวมอญ หอกะเหรี่ยงย้ายเข้ามา มอญก็ย้ายออกไป แต่ไม่มีการยืนยัน หากเมื่อพิจารณาจากชื่อหมู่บ้านแล้วน่าจะเป็นจริง เพราะคำว่า " เกริงกะเวีย หรือ เกริงกระเวีย " ในภาษากะเหรี่ยงไม่มีคำแปล ไม่มีความหมาย ผู้ศึกษาสอบถามจาก คนไทยเชื้อสายมอญโพธารามท่านหนึ่ง ถึงคำแปลแต่ละพยางค์ของคำว่า เกริงกะเวีย ได้ความว่า คำว่า เกริง หมายถึง ห้วย หรือ บึง กะ หมายถึง กับ หรือ ปลา กี้ไต และ เวีย หมายถึง นา ที่นา จึงอาจแปลคำว่า เกริงกะเวีย ได้เป็น 2 ทาง

คือ บึงกับนานา หรือ บึงปลาและที่นา ความหมายดังกล่าวนี้ เป็นเพียงการอนุมานของผู้ศึกษาเท่านั้น และคำว่า เกริงกระเวีย กระ ในภาษามอญไม่มีคำแปล เมื่อรวมกันจึงทำให้ไม่ไ้ความหมายครบถ้วน

การเรียกชื่อหมู่บ้านใช้ต่าง ๆ กันไป ทางอำเภอทองผาภูมิ ใช้ว่า หมู่บ้าน เกริงกระเวีย โรงเรียนประถมศึกษาที่หมู่บ้านใช้ว่า โรงเรียนบ้านเกริงกระเวีย แต่ที่ทำการเขตอนุรักษ์และห้ามล่าใช้ว่า บึงเกริงกระเวีย สำหรับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาจะใช้ว่า " เกริงกระเวีย " ด้วยเหตุผลประการแรก คือ ใช้ตามกรมแผนที่ทหารไทย/หน่วยบริการแผนที่สหรัฐ (AMS) ²⁹ อีกประการคือ จากการอนุมานของผู้ศึกษาข้างต้น

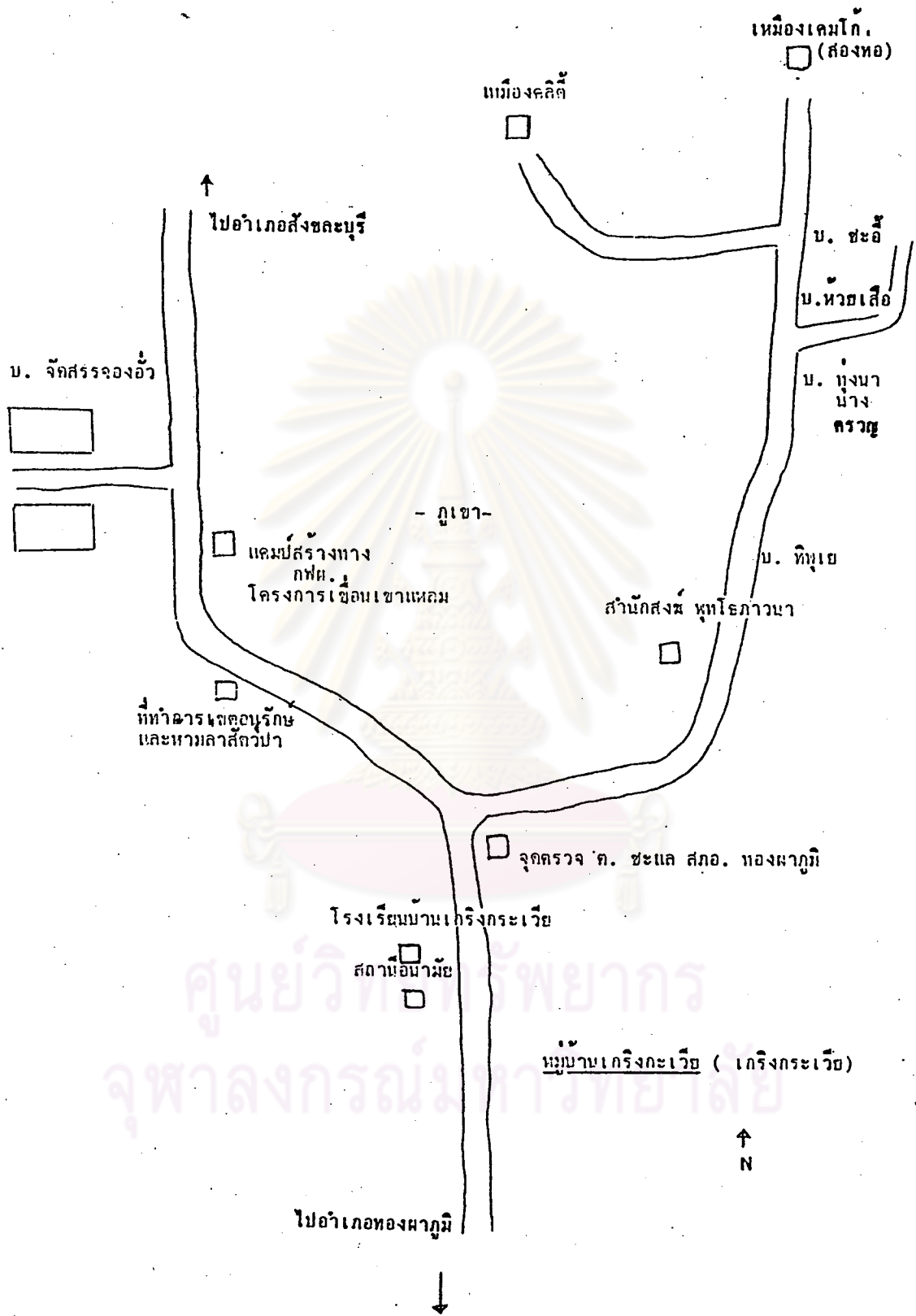
ลักษณะโดยทั่วไปของหมู่บ้านเกริงกระเวีย

บ้านเกริงกระเวีย (หมู่ 2) ตั้งอยู่ที่ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ (ทาขนุน) จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 64 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบอยู่ระหว่างหุบเขา มีอาณาเขตติดต่อก็คือ

ทิศเหนือ	จด	บ้านทิพเย (หมู่บ้านกะเหรี่ยง)
ทิศใต้	จด	บ้านอุล่อง
ทิศตะวันออก	จด	ที่จัดสรร หรือหมู่บ้านอพยพของการไฟฟ้า (จองอ้ว)
ทิศตะวันตก	จด	บ้านทิพเย (หมู่บ้านกะเหรี่ยง)

บ้านเกริงกระเวีย อยู่ห่างจากทางหลวงสาย 323 ที่ตรงไปตัวอำเภอเป็นระยะทาง 28 กิโลเมตร เนื่องจากมีโครงการสร้างเขื่อนเขาแหลม ที่หมู่ 1 ตำบลทาขนุน อำเภอทองผาภูมิ ทำให้เส้นทางคมนาคมจากอำเภอทองผาภูมิถึงอำเภอสังขละบุรี เส้นทางเดิมถูกน้ำท่วม การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เจ้าของโครงการจึงได้สำรวจหาเส้นทางไป

²⁹ ศูนย์วิจัยชาวเขา, " ทำเนียบหมู่บ้านชาวเขาในประเทศไทย โครงการรวมข้อมูลชาวเขา พ.ศ. 2518 - 2519 " (เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยชาวเขา , ม.ป.ป.) หน้า 16 (อักสำเนา)

อำเภอสังขละบุรีใหม่เพื่อทดแทน และกำหนดให้เส้นทางจากอำเภอทองผาภูมิฝั่งตะวันออกของลำน้ำแควน้อยเป็นเส้นทางใหม่ผ่านหมู่บ้านอุล่อง (หมู่ 8) ตำบลท่าขนุน ผ่านหมู่บ้านเกริงกะเวีย (หมู่ 2) ตำบลชะแล ไปจนถึงอำเภอสังขละบุรี

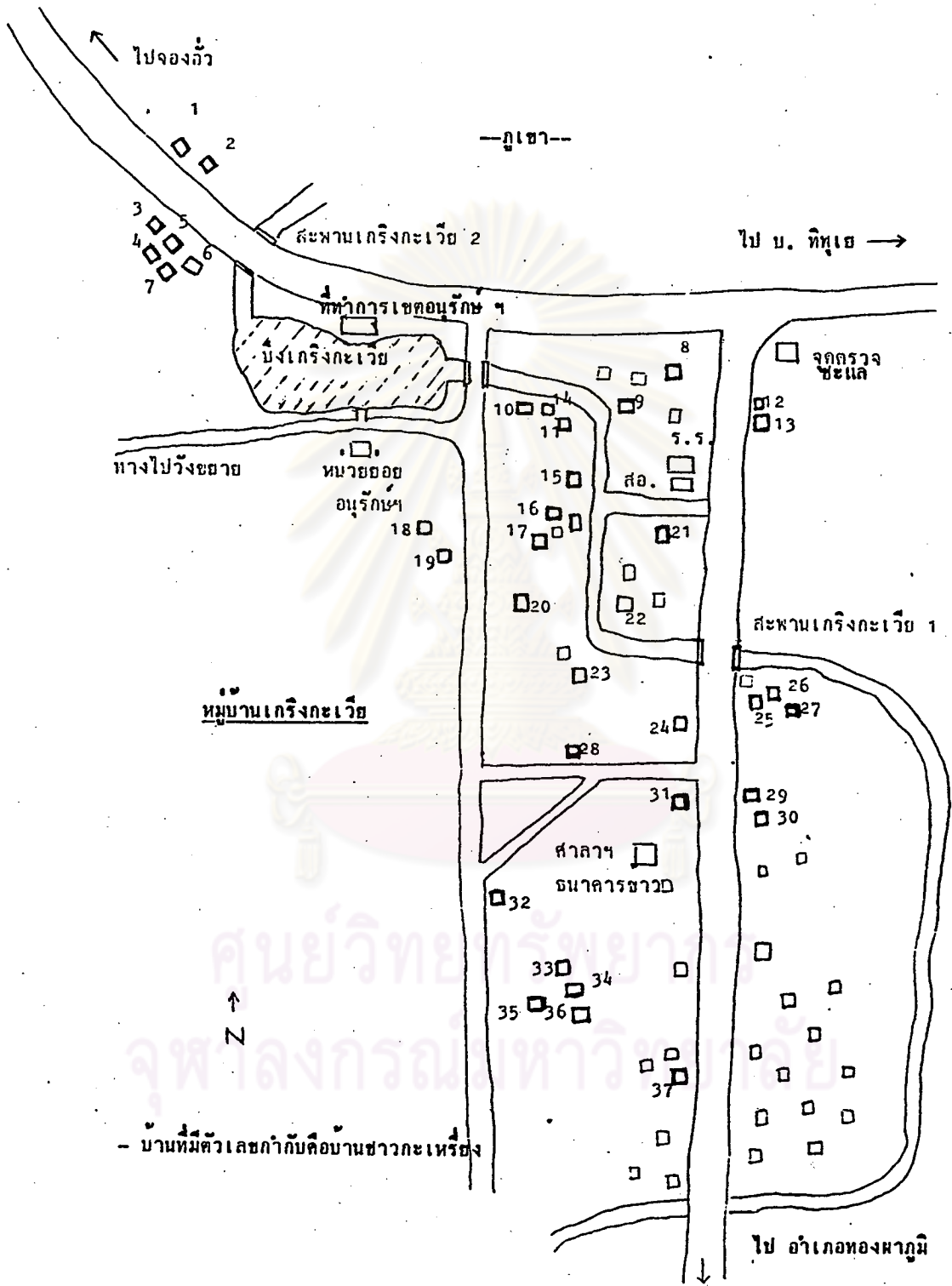
จากการที่บ้านเกริงกะเวียอยู่ระหว่างหุบเขาตัวเอง ทำให้ภูมิอากาศแตกต่างจากที่อื่น ในฤดูร้อน ค่อนข้างร้อนจัด และฤดูหนาวค่อนข้างหนาวจัด ฝนตกชุกมากในฤดูฝน รวมทั้งก่อนและหลังฤดูฝนด้วย อาจกล่าวได้ว่า ที่เกริงกะเวียนี้ ฝนตกประมาณ 6 เดือน และ แล้งประมาณ 6 เดือน ถนนที่ตัดผ่านหมู่บ้าน เป็นถนนลูกรัง ดินภูเขา ซึ่งเมื่อฝนตกหนักและการที่มีรถบรรทุกขึงเข้าออกสายนี้เป็นประจำ พื้นผิวถนนไม่สามารถรับน้ำหนักได้จึงเป็นหลุมบ่ออยู่ทั่วไป ผิวถนนบางช่วงเป็นหลุมลึก ลื่น และน้ำฝนขังนอง ทำให้ไม่สามารถเดินทางได้ขยจรเฉพาะเดี๋ยว ทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิต กำหนดจะราคายางถนนเส้นทางนี้จนถึงด่านพระเจดีย์ 3 องค์ให้เสร็จสิ้นประมาณ ปี พ.ศ. 2529

บ้านเกริงกะเวีย มีห้วยน้ำเล็ก ๆ ไหลผ่านกลางหมู่บ้านอยู่ 2 ห้วยจากเนินเขาที่ล้อมรอบ ทำให้หมู่บ้านไม่ขาดแคลนน้ำเพราะมีน้ำไหลอยู่ตลอดทั้งปี น้ำจากลำห้วยจะไหลลงไปที่บึงธรรมชาติขนาดกลาง ที่เรียกว่า บึงเกริงกะเวีย เมื่อเริ่มฤดูหนาวในประเทศไทย จะมีน้ำเบื่อน้ำจากไซบีเรีย หนีหนาวมาอาศัยอยู่ที่บึงนี้ และเมื่อสิ้นฤดูหนาวก็พากันบินจากไป เช่นนี้เป็นประจำทุกปี บึงแห่งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของที่ทำการเขตอนุรักษ์และห้ามล่าสัตว์ป่า กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้

ปัจจุบัน หมู่บ้านเกริงกะเวียไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่การไฟฟ้ากำลังดำเนินการจัดตั้งเสาไฟฟ้าตามรายทาง คาดว่า จะแล้วเสร็จ และจ่ายกระแสไฟฟ้าได้ประมาณปี พ.ศ. 2528 กระแสไฟฟ้านี้ผลิตจากเขื่อนศรีนครินทร์ อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ในการจำหน่ายครอบคลุมไปถึงอำเภอสังขละบุรีทั้งหมดด้วย

ลักษณะการตั้งหมู่บ้านและประชากร

เส้นทางสายนี้เป็นทางที่ชันลงเขา เมื่อถึงเนินเขาสูงชันและเป็นทางโค้ง หรือที่เรียกกันว่า เนินตะลุมเก้ (กระเหรียงบอกว่า แปลว่า เจ็กมา) ก็จะมีป้ายเล็ก ๆ บอกให้รู้ว่า ถึงเขตหมู่บ้านเกริงกะเวีย ผ่านที่ทำการหน่วยป้องกันและรักษาป่า (ก.จ. 4) ประมาณ 10 กิโลเมตรจะถึงหมู่บ้าน การตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ลักษณะบ้านเป็น

แบบบ้านเรือนยกพื้นสูง วัสดุส่วนใหญ่เป็นไม้ไผ่ พื้นและฝาใช้ไม้สับผาก หลังคาใช้หญ้าคา ใบตองตึง ใบค้อ หรือ สังกะสี สำหรับบ้านของผู้อพยพย้ายถิ่นเข้ามา ส่วนใหญ่จะใช้ไม้จริงสร้าง และหลังคามุงสังกะสี

หมู่บ้านเกริงกะเวีย มีบ้านเรือนประมาณ 79 หลัง จำนวนประชากร 233 คน เป็นชาย 135 คน หญิง 98 คน (ที่มา:ทะเบียนราษฎร อำเภอทองผาภูมิ, 2528) เฉพาะครอบครัวกะเหรี่ยงมี 37 หลัง ประชากร 193 คน เป็นชาย 109 คน หญิง 84 คน (ที่มา:จากการสำรวจของผู้ศึกษา, มกราคม 2528)

หากพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว จำนวนประชากรหมู่บ้านเกริงกะเวียทั้งหมดมากกว่าจำนวนประชากรที่ทางอำเภอมีอยู่ ปัจจุบัน ดูเหมือนจำนวนผู้อพยพย้ายถิ่นเข้ามาเกือบจะเท่ากับชาวกะเหรี่ยงเจ้าของถิ่น ผู้ศึกษาคาดว่า ราษฎรที่สำรวจ ไม่มีชื่อแจ้งย้ายเข้า หรือย้ายออก จะมีเป็นจำนวนมากในหมู่บ้านเกริงกะเวีย

หน่วยราชการที่อยู่ในหมู่บ้านเกริงกะเวียและบริเวณใกล้เคียง

1. โรงเรียน " บ้านเกริงกะเวีย " สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทองผาภูมิ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
2. ฐานพัฒนาการย่อย (รุพช.) หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 13 (นพค.) ของกรป.กลาง ปัจจุบันไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ เนื่องจากอยู่ใกล้กับหน่วยใหญ่ คือ นพค.13 ซึ่งย้ายมาตั้งที่อำเภอทองผาภูมิ (บริเวณปากทางของเส้นทางสายนี้) เมื่อ พ.ศ. 2522 จึงยุบไปรวมอยู่กับหน่วยใหญ่
3. ที่ทำการเขตอนุรักษ์และห้ามล่าสัตว์ป่า กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ หลังจากที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศเป็นเขตป่าสงวนและห้ามล่าสัตว์ป่าในปี พ.ศ. 2521 ต่อมา พ.ศ. 2523 ได้มีการสำรวจและตั้งที่ทำการเขต ฯ ขึ้น เขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งนี้ เป็นเขตห้ามล่า ฯ ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 320,000 ไร่

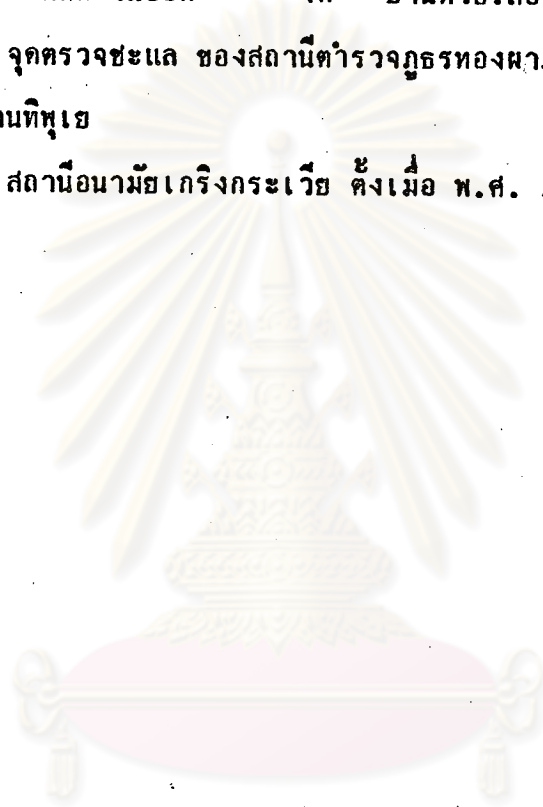
ทิศเหนือ	จด	แม่น้ำรันตี
ทิศใต้	จด	ห้วยโพพาน้ำ บ้านทิพุเอ
ทิศตะวันตก	จด	ขอบอ่างเขื่อนเขาแหลม
ทิศตะวันออก	จด	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หุบใหญ่เรศวร

4. ที่ทำการหน่วยป้องกันและรักษาป่า (ก.จ. 4) ทำหน้าที่ป้องกัน
และรักษาป่าไม้ มีพื้นที่รับผิดชอบ 336,875 ไร่ ตั้งที่ทำการเดือน เมษายน พ.ศ. 2525

ทิศเหนือ	จด	แม่น้ำรันตี
ทิศใต้	จด	เนินตะลูเก
ทิศตะวันตก	จด	ขอบอ่างเขื่อนเขาแหลม
ทิศตะวันออก	จด	บ้านห้วยเสือ

5. จุดตรวจชะแล ของสถานีตำรวจภูธรทองผาภูมิ ตั้งอยู่ระหว่างทาง
แยกไปบ้านจองอ้าว กับบ้านทิพุเฮ

6. สถานีอนามัยเกริงกระเวีย ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2526 สังกัดสาธารณสุข
อำเภอทองผาภูมิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย